

## Nr 236.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till bekämpande av arbetslösheten; given Stockholms slott den 18 mars 1927.*

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härigenom föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlatande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

**GUSTAF ADOLF.**

*Jakob Pettersson.*

---

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 18 mars 1927.*

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden THYRÉN, RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETTERSSON, HELLSTRÖM, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Pettersson, anför:

I årets statsverksproposition, femte huvudtiteln, punkt 7, har Kungl. Maj:t på min hemställan föreslagit riksdagen att, i avvaktan på den proposition, som kunde komma att avlätas i ämnet, till bekämpande av arbetslösheten för budgetåret 1927—1928 beräkna ett extra reservationsanslag av 5,000,000 kronor.

Jag anhåller nu att få till närmare behandling upptaga denna fråga.

Inledningsvis torde jag få i korthet redogöra för de åtgärder, som vid senare riksdagar beslutats beträffande arbetslöshetens bekämpande.

*Bihang till riksdagens protokoll 1927. 1 saml. 202 häft. (Nr 236.)* 532 27

Av 1922 års riksdag beviljades, i anledning av den på socialdepartementets föredragning avlåtna propositionen nr 11, för bekämpande av arbetslösheten dels på tilläggsstat för nämnda år reservationsanslag till sammanlagt belopp av 85,000,000 kronor, dels ock på extra stat för tiden 1 januari—30 juni 1923 ett reservationsanslag å 5,000,000 kronor. Härförutom anvisades, med bifall till den på kommunikationsdepartementets föredragning avlåtna propositionen nr 12, för liknande ändamål på tilläggsstat för år 1922 under titeln »Utgifter för kapitalökning, statens affärsverksamhet» ett reservationsanslag å 5,000,000 kronor att utgå av lånemedel.

I statsverkspropositionen till 1923 års riksdag (femte huvudtiteln, punkt 20) anförde dåvarande chefen för socialdepartementet, bland annat, att det enligt hans mening icke vore möjligt att vid tiden för nämnda propositions avlatande göra några fullt tillförlitliga beräkningar angående arbetsmarknadens läge under den då återstående delen av vintern 1922—1923 och än mindre angående dess förändringar under hela budgetåret 1923—1924. Han anhöll därför att senare under 1923 års riksdag få förelägga Kungl. Maj:t förslag i förevarande ämne. Emellertid syntes honom nödig försiktighet bjuda att i avbidan på frågans slutliga behandling å riksstaten beräkna ett anslag för arbetslöshetens bekämpande å förslagsvis 5,000,000 kronor.

Med bifall till den av föredragande departementschefen sålunda gjorda hemställan föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att i avvaktan på den proposition, som kunde komma att avlätas i ämnet, för bekämpande av arbetslösheten för budgetåret 1923—1924 beräkna ett extra reservationsanslag av 5,000,000 kronor.

Efter det departementschefen sedermera i skrivelse den 28 april 1923 anmodat statens arbetslöshetskommission att avgiva förslag rörande den framställning till riksdagen i nu ifrågavarande ärende, vartill då rådande förhållanden gäve anledning, avgav kommissionen den 11 maj 1923 det sålunda begärda utlåtandet. I detta utlåtande framlade kommissionen en beräkning över tillgångar och utgifter å anslaget för bekämpande av arbetslösheten intill utgången av budgetåret 1923—1924. På grundval av denna beräkning anförde kommissionen, att den icke funne det erforderligt att av 1923 års riksdag begära något anslag för bekämpande av arbetslösheten.

I skrivelse den 17 maj 1923, nr 233, gav Kungl. Maj:t sedermera riksdagen tillkänna, att Kungl. Maj:t icke komme att till 1923 års riksdag avlåta proposition i det under punkten 20 i femte huvudtiteln av statsverkspropositionen för nämnda år omförmälda ärendet angående anslag för budgetåret 1923—1924 för bekämpande av arbetslösheten, i följd varav medel för berörda ändamål ej vidare behövde beräknas å staten för nämnda budgetår.

Emellertid hade Kungl. Maj:t i proposition den 4 maj 1923, nr 230, på socialdepartementets föredragning föreslagit riksdagen medgiva, att för vidtagande av åtgärder till lindrande av nöden bland vissa arbetslösa järnbruksarbetare finge av femte huvudtiteln's allmänna besparingsfond tagas i anspråk ett belopp av förslagsvis 70,000 kronor.

Denna proposition blev av riksdagen bifallen (riksdagens skrivelse nr 206). Ytterligare är att nämna, att riksdagen, i anledning av ett i 1923 års statsverksproposition på kommunikationsdepartementets föredragning framställt förslag, för sådana arbeten för telegrafverkets, statens järnvägars och statens vattenfallsverks räkning, vilka kunde påkallas för bekämpande av arbetslösheten, för budgetåret 1923—1924 anvisade ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor att utgå av lånemedel (riksdagens skrivelse nr 295).

För budgetåret 1924—1925 gjorde arbetslöshetskommissionen icke hemställan om anvisande av något ytterligare anslag för bekämpande av arbets-

lösheten. I anslutning härtill begärde Kungl. Maj:t icke något anslag för ifrågavarande ändamål för nämnda budgetår.

I proposition till 1924 års riksdag, nr 113, föreslog Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att för färdigställande av vissa utav Norrlands statsarbeten påbörjade arbetsföretag finge användas, intill ett belopp av 1,750,000 kronor, de av 1922 års riksdag för bekämpande av arbetslösheten beviljade reservationsanslagen.

Detta förslag blev av riksdagen bifallet (riksdagens skrivelse nr 128).

I en den 23 maj 1924 till riksdagen avlåten proposition (nr 229) föreslog Kungl. Maj:t sedermera riksdagen medgiva, att för färdigställande av vissa utav Södra Sveriges statsarbeten påbörjade arbetsföretag finge användas, intill ett belopp av 1,350,000 kronor, de nyssnämnda, av 1922 års riksdag beviljade reservationsanslagen.

Jämväl detta förslag blev av riksdagen bifallet (riksdagens skrivelse nr 294).

I skrivelse den 9 december 1924 uttalade sig arbetslöshetskommissionen angående behovet av medel till arbetslöshetens bekämpande under budgetåret 1925—1926. Kommissionen anförde därvid, att behållningen å de anslag, som av 1922 års riksdag anvisats för ifrågavarande ändamål, den 1 november 1924 utgjort 8,264,000 kronor. Då kostnaderna för kommissionens verksamhet under de tio första månaderna av år 1924 uppgått till omkring 4,220,000 kronor och totalkostnaderna under nämnda år sannolikt icke komme att överstiga 5 miljoner kronor, syntes det kommissionen vara grundad anledning antaga, att de medel, varöver kommissionen förfogade, skulle förslå till finansierandet av hjälpverksamhetens kostnader första halvåret 1926. På grund härav funne kommissionen det icke påkallat att hemställa om utverkande hos 1925 års riksdag av ytterligare anslag till arbetslöshetens bekämpande.

Med hänsyn till vad kommissionen sålunda uttalat anförde föredragande departementschefen i statsverkspropositionen till 1925 års riksdag (femte huvudtiteln, sid. 37), att han ansåge sig icke böra föreslå Kungl. Maj:t att av riksdagen äska något nytt anslag till arbetslöshetens bekämpande. I enlighet härmed begärde Kungl. Maj:t icke något anslag till ändamålet för budgetåret 1925—1926.

I proposition till 1926 års riksdag, nr 213, föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att för bekämpande av arbetslösheten för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra reservationsanslag av 8,000,000 kronor. Detta förslag grundade sig på framställning av arbetslöshetskommissionen i skrivelse den 6 november 1925. I denna skrivelse framlade kommissionen en beräkning över tillgångar och skulder å anslaget till bekämpande av arbetslösheten. På grundval av denna beräkning anförde kommissionen, att den ansåge sig berättigad utgå från att till buds stående penningmedel skulle visa sig tillräckliga för bestridande av hjälpverksamhetens kostnader under budgetåret 1925—1926. Beträffande frågan om erforderliga medel för budgetåret 1926—1927 ansåg sig kommissionen med hänsyn till de gångna årens erfarenheter och de osäkra förhållandena på arbetsmarknaden böra förutsätta, att arbetslöshet av en omfattning, som nödvändiggjorde statlig hjälp, även komme att förefinnas under sistnämnda budgetår, och försiktigheten syntes bjuda, att anslaget för detta budgetår beräknades till nyssnämnda belopp 8,000,000 kronor.

I en senare ingiven promemoria, dagtecknad den 13 mars 1926, anförde kommissionen därefter, att det dåmera kunde antagas, att den 1 juli 1926 komme att finnas en behållning å tidigare anslag för ändamålet av omkring 1,233,000 kronor, bortsett från osäkra fordringar m. m. Förutsatt att kostnaderna för hjälpverksamheten under budgetåret 1926—1927 komme att upp-

gå till ungefär samma belopp som beräknats för nästföregående budgetår, skulle vid sådant förhållande i runt tal ytterligare 5 miljoner kronor behövas till möjliggörande av de statliga arbetslöshetsåtgärdernas upprätthållande i ungefär samma omfattning som förut. Emellertid syntes detta belopp icke tillräckligt för att trygga möjligheten av hjälpverksamhetens vidmakthållande i påkallad omfattning. Med hänsyn till utsikterna på arbetsmarknaden och i övrigt föreliggande förhållanden samt med beaktande jämväl därav att icke allt för knappt tilltagna medel måste stå som reserv till förfogande dels i form av rörelsekapital och dels för mötande av oförutsedda kommande händelser eller därmed förbundna utgifter saknade kommissionen anledning frångå sitt föregående förslag.

Till detta förslag anslöt sig även föredragande departementschefen, under anförande att det syntes oeftergivligen nödvändigt, att anslaget tillmättes så att man vid en eventuell ogynnsam utveckling på arbetsmarknaden hade möjlighet att utvidga statens hjälpverksamhet. Av flera skäl syntes man böra räkna med att arbetslöshetskommissionen under budgetåret 1926—1927 bleve nödsakad att till arbetslöshetens motverkande ingripa med större kraft än under de båda nästföregående åren.

I enlighet med denna framställning beviljade 1926 års riksdag (skrivelse den 5 juni 1926 nr 344) för budgetåret 1926—1927 till bekämpande av arbetslösheten ett extra reservationsanslag å 8,000,000 kronor.

*Gällande författningsbestämmelser* angående statsbidrag till arbetslöshets hjälp äro sammanfattade i en kungörelse av den 7 juli 1922 (nr 419), som länder till efterrättelse tills vidare så länge anslag för ifrågavarande ändamål utgår.

Därjämte har riksdagen vid särskilda tillfällen uttalat sig angående principerna för den statliga hjälpverksamheten för arbetslösa. Sälunda meddelade 1922 års riksdag — efter det Kungl. Maj:t den 10 mars nämnda år fattat beslut, innefattande jämkning i vissa avseenden av dittills gällande regler — i skrivelse nr 291 nya direktiv för bedrivande av berörda verksamhet, därvid särskilt spörsmålet om arbetskonflikts inverkan å den av staten lämnade arbetslöshetshjälpen behandlades.

Vidare beslöt 1923 års riksdag i anledning av en till riksdagen avlåten proposition, nr 52, att vid utövandet av omförmälda verksamhet skulle, utöver då gällande direktiv, tillämpas vissa av statsutskottet närmare angivna regler för yrkesbestämningen (riksdagens skrivelse den 13 april 1923, nr 79).

Med anledning av ett av Kungl. Maj:t meddelat beslut rörande hjälpverksamheten i ett speciellt fall av arbetskonflikt upptogs vid behandlingen av Kungl. Maj:ts förenämnda proposition nr 213 till 1926 års riksdag frågan om riktlinjerna för utövande av hjälpverksamheten i fall av arbetskonflikt till förnyat skärskådande såväl i statsutskottet (utlåtande nr 168) som vid ärendets behandling i riksdagens kamrar. I överensstämmelse med vad statsutskottet i detta avseende hemställt, anförde riksdagen i sin förut omförmälda skrivelse nr 344, i vilken riksdagen anmälde sitt beslut om anvisande av nytt anslag till bekämpande av arbetslösheten, i fråga om direktivens tillämpning bland annat följande.

»Då skilda uppfattningar gjort sig gällande i fråga om den rätta tillämpningen av de nuvarande direktiven, vill riksdagen sammanfattningsvis i förtydligande syfte framhålla:

att vid allmän konflikt inom ett yrkesområde all statens hjälpverksamhet bör upphöra och yrkets samtliga arbetare i landet, respektive orten, avstängas från statlig arbetslöshets hjälp;

att på enahanda sätt, som nyss sagts, skall förfaras beträffande sådan 'partiell' konflikt, om vilken gäller, att den kan anses vara ett led i en aktion med syfte att inverka på de allmänna löne- och arbetsvillkoren inom yrkesområdet ifråga; samt

att vid annan partiell konflikt fråga om hänvisning av arbetssökande till därav berört arbetsställe skall göras beroende särskilt därav, huruvida den lön och övriga villkor, som erbjudas, kunna, med hänsyn till de å orten för arbetet gällande löne- och arbetsvillkoren, anses skäliga. I det fall, att därvid såsom utgångspunkt för skälighetsprövningen lagts för annan liknande yrkesutövning gällande kollektivavtal, bör avseende fästas endast vid faktiskt utgående, lägsta löner eller däremot svarande bestämmelser.

Beträffande spörsmålet om arbetshänvisning erinras, att vid Kungl. Maj:ts beslut den 10 mars 1922, innefattande vissa jämkningar i dittills gällande direktiv och deras tillämpning, föredragande departementschefen till statsrådsprotokollet uttalade sig angående frågan, om ett blockerat arbete kunde anses som lämpligt arbetstillfälle, och därvid yttrade, att 'sådana fall för visso kunde förekomma, då samhällsintresset kräver, att hänsyn icke toges till en arbetaregrupps blockadpåbud'. Både före och efter riksdagsbeslutet 1922 har ock, tydligen med tillämpning av sagda princip, sådan arbetshänvisning förekommit.

Vidare gäller, att av arbetslöshetskommissionen i förenämnda frågor fattat beslut skall genast träda i verkställighet och äga tillämpning till dess det samma blivit beträffande huvudsaken vederbörligen prövat.

Under åberopande av vad sålunda anförts, får riksdagen anmäla, att riksdagen för bekämpande av arbetslösheten i enlighet med hittills gällande direktiv, tillämpade på sätt riksdagen ovan angivit, för budgetåret 1926—1927 under riksstatens femte huvudtitel beviljat ett extra reservationsanslag å 8,000,000 kronor.»

Genom beslut den 18 juni 1926 förordnade sedermera Kungl. Maj:t, att ett exemplar av berörda riksdagsskrivelse skulle överlämnas till statens arbetslöshetskommission till kännedom och efterrättelse.

Enligt vad som meddelats från arbetslöshetskommissionen i en den 13 januari 1927 dagteknad promemoria, hade kommissionen då — fränsett det fall, som närmast föranledde direktivfrågans upptagande till behandling vid 1926 års riksdag — endast i tre fall haft anledning att grunda beslut på de uttalanden i förtydligande syfte, som av nyssnämnda riksdag gjorts beträffande gällande direktiv rörande den statliga hjälpverksamheten vid arbetskonflikt. Då i sistnämnda tre fall vederbörande arbetskonflikter på grund av träffade uppgörelser eller på annat sätt avvecklats, hade emellertid några praktiska konsekvenser icke blivit följden av kommissionens principiella beslut rörande det i varje fall föreliggande spörsmålet. Dock hade i ett fall fyra vid statens nödhjulsarbeten sysselsatta personer, vilka hänvisats till arbetsställe, där konflikt rådde, men vägrat efterkomma hänvisningen, blivit avskedade från nödhjulsarbetena.

Jag övergår här efter till att närmare behandla frågan om behovet av anslag för budgetåret 1927—1928 till bekämpande av arbetslösheten.

Vid min förberedande anmälan till årets statsverksproposition av förevarande ärende omförmäld jag, att statens arbetslöshetskommission i skrivelse den 24 november 1926 gjort framställning i sådant syfte. I denna skrivelse hade kommissionen, yttrade jag, till en början anfört, att under förutsättning av att kommissionens verksamhet komme att fortgå efter i stort sett oförändrade grunder, kostnaderna för arbetslöshetens bekämpande under innevarande budgetår kunde beräknas uppgå till omkring 6,400,000 kronor. Då den 1 november 1926 funnits disponibelt ett belopp av i runt tal 8,250,000 kronor och hjälpverksamheten under återstoden av budgetåret kunde beräknas draga en kostnad av omkring 4,925,000 kronor, skulle därav följa, att ett belopp av omkring 3,325,000 kronor skulle kunna förväntas den 1 juli 1927 återstå av de för ändamålet redan anvisade medlen och alltså bliva disponibelt för budgetåret 1927—1928. Vidkommande beräkningen av det för sistnämnda budgetår behövliga beloppet hade kommissionen, anförde jag vidare, uttalat den uppfattningen, att arbetslösheten icke kunde väntas då bliva av mindre omfattning än under innevarande budgetår och att endast en lycklig utveckling av den industriella produktionen och det ekonomiska livet i övrigt kunde påverka förhållandena i motsatt riktning. Under betonande av det vanskliga i en förhandsberäkning sådan som den ifrågavarande hade kommissionen uppskattat kostnaderna för arbetslöshetens bekämpande för nästkommande budgetår till åtminstone samma belopp som det, vilket kommissionen beräknat för innevarande budgetår, eller, som nyss nämnts, omkring 6,400,000 kronor. Utom det belopp, som syntes kunna besparas från innevarande budgetår, skulle alltså enligt kommissionen ett belopp av ytterligare 3,075,000 kronor krävas för budgetåret 1927—1928. Med ledning av de sålunda gjorda beräkningarna hade kommissionen emellertid funnit ett nytt anslag av 5,000,000 kronor böra anvisas för sistnämnda budgetår, därvid kommissionen med hänsyn till osäkerheten vid bedömande av arbetsmarknadens framtida gestaltning ansett det överskott, som kunde med ett anslag av denna storlek antagas uppstå, vara för kommissionen behövt för att i verksamheten användas som rörelsekapital ävensom för att kunna tillgripas som en reserv för oförutsedda utgifter.

För egen del fann jag av vad kommissionen anfört framgå, att nytt anslag för arbetslöshetens bekämpande borde ställas till arbetslöshetskommissionens förfogande för nästkommande budgetperiod.

Beträffande beloppet av det erforderliga anslaget framhöll jag — under erinran bland annat om den från kommissionens sida framhållna vanskligheten av en förhandsberäkning av ifrågavarande slag, särskilt på grund av svårigheterna, när det gällde att för det dåvarande bedöma arbetsmarknadens gestaltning under budgetåret 1927—1928 — att jag icke vore beredd att då taga definitiv ståndpunkt till berörda spörsmål. Under riksdagens lopp syntes emellertid utsikterna på arbetsmarknaden kunna bättre överskådas.

I avbidan på frågans slutliga behandling förordade jag, sasom i det föregående angivits, att ett anslag för arbetslöshetens bekämpande till belopp av 5,000,000 kronor beräknades i riksstatsförslaget för nästa budgetår.

Statens arbetslöshetskommission har sedermera i en promemoria av den 15 februari 1927 inkommit med uppgifter till komplettering av vissa i kommissionens förenämnda skrivelse den 24 november 1926 meddelade siffror och beräkningar. Till dessa uppgifter har kommissionen anknutit några uttalanden, föranledda av den utveckling av arbetslöshetsförhållandena, som ägt rum sedan skrivelsen den 24 november 1926 avläts.

Jag torde nu — i anslutning till vad jag vid min förberedande anmälan av ärendet yttrade — få lämna en redogörelse för de av kommissionen i berörda hänseende lämnade uppgifterna, i den mån de beröra arbetsmarknadens läge, kommissionens verksamhet under det sistförflutna året och kommissionens ekonomiska ställning. Härvid kommer jag att för större överskådliggheit skull i ett sammanhang behandla vad kommissionen anført i nämnda hänseenden uti skrivelsen den 24 november 1926 och de kompletterande meddelanden kommissionen lämnat i promemorian den 15 februari 1927.

Till belysande av *arbetslöshetslägets utveckling* under perioden januari 1924 — februari 1927 har kommissionen meddelat de uppgifter, som återgivas i följande tabell, vilken utvisar dels arbetslöshetens omfattning vid slutet av angivna månader under nämnda tid, dels antalet hjälpta personer samt huru dessa fördela sig på de olika hjälpformerna.

Statens  
arbetslöshets-  
kommission.

År	Dag	Antal hjälp- sökande arbetslösa	Antal i statligt nödhjälps- arbete placerade	Antal i statskom- munala nödhjälps- arbeten sysselsatta	Antal i kommunala nödhjälps- arbeten sysselsatta	Antal uppbä- rande kontant arbetslös- hets- understöd	Hela antalet arbetslösa, som erhållit hjälp	Antalet hjälp- ta i % av hela an- talet ar- betslösa
1924	31 jan.	16,600	2,329	365	2,459	847	6,000	36.1
"	28 febr.	15,900	2,696	592	2,991	1,315	7,594	47.8
"	31 mars	13,700	2,998	650	2,651	1,115	7,414	54.1
"	30 april	10,300	2,525	888	1,923	107	5,448	52.9
"	31 maj	7,000	1,901	466	1,806	69	4,242	60.6
"	30 juni	5,600	1,391	338	1,964	5	3,698	66.1
"	31 juli	4,750	666	234	1,676	3	2,579	54.3
"	31 aug.	4,200	490	23	1,260	8	1,781	42.4
"	30 sept.	4,500	373	22	1,120	4	1,519	33.8
"	31 okt.	6,500	467	42	967	48	1,524	23.1
"	30 nov.	9,300	675	262	1,079	64	2,080	22.4
"	31 dec.	12,600	782	409	1,514	71	2,776	22.1
1925	31 jan.	20,600	1,852	738	2,613	341	5,544	26.9
"	28 febr.	21,600	3,047	1,266	3,523	1,353	9,189	42.5
"	31 mars	18,600	3,576	1,370	3,278	1,366	9,590	51.6
"	30 april	14,800	3,094	1,076	2,496	348	7,014	47.4
"	31 maj	12,100	2,389	854	1,482	132	4,857	40.1
"	30 juni	10,300	2,015	730	1,317	123	4,185	40.6
"	31 juli	9,400	1,839	548	1,222	63	3,672	39.0
"	31 aug.	9,450	1,743	496	989	74	3,302	34.9
"	30 sept.	10,150	1,685	503	859	134	3,181	31.3
"	31 okt.	13,150	1,699	367	884	123	3,073	23.4
"	30 nov.	18,000	2,166	496	1,045	305	4,012	22.3
"	31 dec.	20,300	2,321	550	1,187	631	4,689	23.1

År	Dag	Antal hjälp- sökande arbetslösa	Antal i statligt nödhjälps- arbete placerade	Antal i statskom- munala nödhjälps- arbeten sysselsatta	Antal i kommunala nödhjälps- arbeten sysselsatta	Antal uppbö- rande kontant arbetslös- hets- understöd	Hela antalet arbetslösa, som erhållit hjälp	Antalet hjälp- ta i % av hela an- talet ar- betslösa
1926	31 jan.	22,700	3,433	598	2,204	2,033	8,268	36.4
"	28 febr.	22,300	4,335	969	2,533	2,119	9,956	44.6
"	31 mars	20,500	4,497	1,244	2,330	1,613	9,684	47.3
"	30 april	16,600	3,836	1,161	1,841	392	7,230	43.5
"	31 maj	13,900	2,655	830	1,371	284	5,140	37.0
"	30 juni	11,750	2,350	457	1,244	103	4,154	35.3
"	31 juli	10,850	2,101	363	1,200	64	3,728	34.3
"	31 aug.	11,200	1,819	241	1,290	99	3,449	30.8
"	30 sept.	12,000	1,722	267	1,284	118	3,391	28.3
"	31 okt.	15,500	1,991	251	1,303	370	3,915	25.2
"	30 nov.	20,050	2,174	514	1,720	1,213	5,621	28.0
"	31 dec.	24,700	2,576	683	2,008	1,854	7,121	28.8
1927	31 jan.	27,400	3,646	1,301	3,126	2,214	10,287	37.5
"	28 febr. <sup>1)</sup>	25,000	4,384	1,556	3,326	2,361	11,627	46.5

Till dessa uppgifter har kommissionen fogat följande anmärkningar.

Antalet av dem, som enligt tabellen uppburit kontant arbetslöshetsunderstöd, omfattade samtliga de personer, vilka uppburit dylikt understöd, utan hänsyn till om statsbidrag härför utbetalats eller ej. Under åren 1924—1926 hade emellertid bidrag av statsmedel till ifrågavarande understöd allenast förekommit i en enda kommun. I övrigt hade understöden under denna tid utgått av enbart kommunala medel. Att under den gångna delen av år 1927 statsbidrag i vissa fall meddelats till kontantunderstöd framgår av den följande redogörelsen för läget inom olika industrier. Antalet arbetslösa, som under januari 1927 uppburit kontant statligt understöd, utgjorde 199.

Därjämte har kommissionen understrukit, att det angivna antalet arbetslösa i samtliga fall endast avsåge antalet hos vederbörande lokala hjälporgan anmälda hjälpsökande personer. De uppgifter, över vilka kommissionen förfogade, beredde icke möjlighet till statistiskt fastställande av arbetslöshetens totala omfattning i landet.

Beträffande förhållandena i januari 1927 har kommissionen vidare anfört, att av det då redovisade antalet hjälpsökande arbetslösa — i runt tal 27,400 — omkring 13,800 belöpte å städer och omkring 13,600 å köpingar och andra landskommuner. Av de arbetslösa voro 14,850 familjeförsörjare och 12,550 icke familjeförsörjare. Samtliga hjälpsökande utom 33 utgjordes av män. Det s. k. lokala arbetskraftsoverskottet beräknades den 31 januari 1927 utgöra 8,057. Vid samma tid utgjorde antalet statliga nödhjälpsföretag 57. Statskommunala arbetsföretag hade under samma månad bedrivits i 17 kommuner. Rent kommunala nödhjälpsarbeten förekommo inom 112 kommuner. Utlämnande av kommunala arbetslöshetsunderstöd (utan statsbidrag) förekom den 31 januari 1927 i 22 kommuner, därav 9 städer.

Genom tre särskilda beslut har Kungl. Maj:t under innevarande budgetår för beredande av odlingsbidrag åt sådana småbrukare i Norrbottens län, vilka på grund av rådande arbetslöshet vore i trängande behov av ökade utkomstmöjligheter, till länsjälpkommitténs i nämnda län förfogande ställt sammanlagt 355,000 kronor av ifrågavarande anslag.

I detta sammanhang må även erinras om ett par av Kungl. Maj:t nyligen fattade beslut. I särskilda framställningar hade dels Svenska mosskultur-

<sup>1)</sup> Preliminära siffror.



föreningen, dels Kronobergs läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott gjort hemställan om bidrag av statsmedel till utdikning av torvmarker och mossar för ökning av den odlingsbara markens areal. Nämnda förening hade särskilt yrkat, att för ändamålet måtte få användas till arbetslöshetens bekämpande anvisade medel. I avgivna yttranden hade arbetslöshetskommissionen förklarat i huvudsak, att intet hinder funnes för upptagande av dikningsföretag såsom statligt nödhjälpsarbete samt att kommissionen, därest närmare utarbetade förslag i frågan förelades densamma och behov av nödhjälpsarbete förefunnes, skulle, i den mån så lämpligen kunde ske, medverka till sakens främjande. Med avseende å vad kommissionen sålunda samt i övrigt anfört fann Kungl. Maj:t genom särskilda beslut den 18 februari 1927 berörda framställningar icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Vidare har kommissionen meddelat en tabell rörande de anmälda arbetslösas fördelning på yrkesgrupper vid olika tidpunkter.

Tabellen i fråga är av följande utseende.

Y r k e s g r u p p	Januari 1925	Januari 1926	Januari 1927
<b>I. Jordbruk och skogshushållning:</b>			
A. Jordbruk .....	574	534	719
B. Skogshushållning .....	873	540	283
<b>II. Industri och hantverk:</b>			
A. Gruvdrift och malmförädling .....	2,011	2,428	1,776
B. Jord-, sten- och glasindustri .....	844	854	3,189
C. Metall- och maskinindustri .....	2,908	2,086	2,306
D. Trävaruindustri .....	2,657	2,844	3,412
E. Byggnadsverksamhet .....	2,231	2,390	2,610
F. Läder-, hår-, gummi- o. d. industri .....	141	211	195
G. Textilindustri .....	112	155	206
H. Beklädnadsindustri .....	88	132	140
I. Närings- och nyttningsmedelsindustri .....	224	221	333
J. Kemisk teknisk och belysningsindustri .....	121	173	161
K. Trämasse- och pappersindustri .....	67	122	106
L. Grafisk industri .....	52	73	66
M. Industri och hantverk, ej särskilt specificerat .....	964	586	782
III. Sjöfart och fiske .....	696	603	394
IV. Handel och samfärdsel m. m. ....	1,507	1,260	1,489
V. Husligt arbete .....	21	1	15
VI. Arbete, ej hänförligt till annan grupp .....	4,543	7,498	9,225
Summa	20,634	22,711	27,407

I fråga om det nuvarande arbetslöshetsläget har kommissionen därjämte yttrat, att mera utpräglad arbetslöshet vore rådande inom gruv-, sten-, järnbruks- och sågverksindustrierna samt bland grupperna kontors- och affärsanställda ävensom inom gruppen VI, omfattande grov- och diversearbetare.

Beträffande förhållandet inom de särskilda yrkesgrupperna har kommissionen vidare anfört följande.

*Gruvindustrien* i mellersta Sverige arbetade fortfarande under mycket tryckta konjunkturer, vilka icke visat tecken till förbättring.

Läget inom *stenindustrien* hade under vintern avsevärt försämrats. Förhoppningarna om att denna industri skulle gå ljusare tider till mötes, sedan en långvarig konflikt under december 1926 blivit löst, hade icke infriats. Av olika anledningar hade arbetet icke igångsatts i den omfattning, som varit önskvärd. I främsta rummet hade stenarbetarna inom Göteborgs och Bohus län drabbats därav, men även för ett antal kommuner i Blekinge län hade följderna av produktionsbegränsningen blivit kännbara.

Kommissionen hade sökt lindra de arbetslösa stenarbetarnas bekymmer genom att bereda åtskilliga av dem anställning vid statliga nödhjälpsarbeten och genom att medgiva statsbidrag för igångsättande av statskommunala arbeten inom de stenhuggarkommuner, där lämpliga arbetsobjekt funnits att tillgå.

Nödläget bland dessa grupper av arbetslösa och svårigheten för kommissionen att kunna med den skyndsamhet, som erfordrats, bereda tillräckligt antal arbetslösa anställning vid av kommissionen själv bedrivna arbeten hade föranlett kommissionen att även bevilja fyra kommuner i Bohuslän statsbidrag till bedrivande av en temporärt begränsad kontant understödsverksamhet. På grund av det kommunalfinansiellt svaga läget inom de socknar, där denna understödsverksamhet kommit till stånd, hade Kungl. Maj:t efter kommissionens tillstyrkande medgivit dessa kommuner en förhöjning av statsbidraget till 90 % av understödsverksamhetens kostnader. —

Emellertid har, enligt vad arbetslöshetskommissionen i skrivelse den 23 februari 1927 i annat sammanhang upplyst, läget inom stenindustrien på senaste tiden undergått en icke obetydlig förbättring. Utsikter funnes, att det stora antalet familjeförsörjare skulle under den närmaste tiden på nytt erhålla anställning inom sitt yrke. Ett par av de kommuner, som erhållit statsbidrag till kontant understödsverksamhet, hade hos kommissionen anmält, att de räknade med att från och med mars månad icke längre behöfve taga denna hjälpform i anspråk.

Vad anginge *järnbruken* hade dessa icke på långt när full sysselsättning för sina arbetare. Antalet anmälda arbetslösa vore emellertid förhållandevis litet, beroende därpå, att vid svag ordertillgång en mycket stor del av arbetarna icke arbetade full tid. Dessa anmälde sig icke som hjälpsökande under arbetslöshetsperioderna. Utsikterna vore mörka, och driftsinställelser kunde befaras.

*Sågverksindustrien* hade mer eller mindre frivilligt underkastat sig en produktionsinskränkning, som i samband med sammanbrottet i Norrbotten och därav betingade försök till driftskoncentration medfört en åtminstone tillfälligt betydande arbetslöshet.

Arbetslösheten bland de *affärsanställda* vore alltjämt stor, beroende dels av ett från kristiden kvarstående överskott, dels av riklig tillströmning av arbetskraft. Arbetslösheten förefölle att statistiskt sett hava ytterligare något försämrats till februari 1927.

Inom *övriga industrier* finge läget anses vara mera normalt utan särskilt anmärkningsvärd arbetslöshet. Som tillfredsställande syntes arbetstillgången kunna betecknas inom vissa områden av verkstadsindustrien och inom cellulosaindustrien.

*Skogsavverkningen* hade under den gångna vintern i stort sett varit normal. Det syntes dock vara obestriddigt, att avverkningarna inom vissa delar av landet haft något mindre omfattning än vanligt och att därav uppkommit ett visst överskott av arbetskraft.

Arbetstillgången inom *jordbruket* hade varit god, särskilt inom de egentliga åkerbruksdistrikten, ett förhållande, som torde stå i samband med fjolårets skörderesultat, vilket syntes komma att utöva ett gynnsamt inflytande även på andra områden av näringslivet.

Den grupp, som återstode, nämligen *grovarbetare* i allmänhet, till vilken även hänfördes sådana ynglingar, som ännu icke fått fotfäste inom något yrke, representerade det största antalet arbetslösa av alla grupper. I en till Kungl. Maj:t ingiven skrivelse av den 6 november 1925 hade kommissionen anfört, att den innevarande och närmaste tidens arbetslöshetsproblem i väsentlig mån kunde sägas vara ett grovarbetarproblem. Detta hade kommissionen funnit styrkt av utvecklingen sedan dess. Även om grovarbetararbetslösheten komme att sjunka med den varmare årstidens inbrott, torde med största sannolikhet minskningen där komma att bli relativt mindre än bland de arbetslösa inom flertalet andra yrkesgrupper. Åtskilliga omständigheter syntes bidra därtill. Om många arbetare, vilka efter hand förlorat anställning inom sina förutvarande yrken, gällde sålunda, att de numera borde rubriceras såsom grovarbetare. Vidare finge grovarbetarstocken förvisso oavlåtligen nya tillskott av arbetslösa från de sociala skikt, där ungdomsarbetslösheten vore särskilt utpräglad. Inför det förhållandet, att t. o. m. yrkesutbildade arbetare icke utan svårighet kunde beredas anställning inom flera industrigrenar, torde nämligen många yngre element bland de arbetslösa underlåta att förskaffa sig nödig yrkesutbildning. De införlivades därmed automatiskt i arbetsmarknadens stora reservarmé av grovarbetare. Här mötte sålunda även ungdomsarbetslöshetens problem.

I detta sammanhang har kommissionen även erinrat om vissa befolkningsstatistiska undersökningar, som nyligen utförts och av vilka det syntes framgå, att en ökning av de arbetsföra åldersklasserna vore att påräkna under en 10-årsperiod framåt för att sedan efterträdas av en fortgående minskning. Utan tvivel komme arbetslöshetsklientelet att i avsevärd mån under de närmaste åren rekryteras av ynglingar, som på grund av trängseln på arbetsmarknaden icke kunnat bereda sig arbete inom visst yrke. Många av dessa torde bli nödsakade att hänvända sig till det allmänna med begäran om hjälp och på grund därav hänvisas att söka sin försörjning vid statliga nödhjälpsarbeten.

Den begränsade immigrationen till Amerikas Förenta stater torde även bidra till ökat utbud av arbetskraft i Sverige.

Beträffande *kostnaderna för kommissionens verksamhet under nu löpande budgetår* har kommissionen i sin skrivelse den 24 november 1926 anfört i huvudsak följande:

Vid budgetårets ingång den 1 juli 1926 hade — efter avdrag av reserverade belopp — för kommissionens verksamhet stått till förfogande 2,062,381 kronor 85 öre, varav hos statskontoret inestätt 650,857 kronor 16 öre. 1926 års riksdag hade för budgetåret 1926—1927 anvisat 8,000,000 kronor. Under tiden juli—oktober 1926 hade 1,483,450 kronor 91 öre disponerats. Den 1 november 1926 skulle alltså hava varit tillgängligt 8,578,930 kronor 94 öre. Därifrån borde emellertid avräknas ett belopp av 300,000 kronor såsom utgörande tvistiga fordringar och värde å inventarier. Det disponibla beloppet den 1 november 1926 kunde därför i runt tal beräknas till 8,250,000 kronor.

Över kommissionens *faktiska* utbetalningar under tiden juli—oktober 1926 samt de *beräknade* utbetalningarna under tiden november 1926—juni 1927 har kommissionen i sin förberörda skrivelse den 24 november 1926 framlagt följande sammanställning.

M å n a d	A. K:s arbets- platser, för- valtning och revision	Statsbidrag till statskommunala arbeten	Summa kr.	Antal anställda arbetare
<i>1926.</i>				
Juli .....	363,981	236,221	600,202	2,478
Augusti .....	305,877	—	305,877	2,021
September .....	239,638	82,535	322,173	1,896
Oktober .....	255,198	—	255,198	2,028
November .....	372,000	13,000	385,000	2,800
December .....	486,000	15,600	501,600	3,600
<i>1927.</i>				
Januari .....	567,000	20,800	587,800	4,300
Februari .....	729,000	28,600	757,600	5,600
Mars .....	891,000	33,800	924,800	6,800
April .....	729,000	31,200	760,200	5,700
Maj .....	567,000	23,400	590,400	4,400
Juni .....	405,000	13,000	418,000	3,000
	5,910,694	<sup>1)</sup> 498,156	6,408,850	—

I anslutning till de sålunda beräknade utgiftssiffrorna har kommissionen, på sätt förut redan omförmäls, framhållit att, då det den 1 november 1926 för kommissionens verksamhet funnits disponibelt ett belopp av i runt tal 8,250,000 kronor samt verksamheten under tiden november 1926—juni 1927 beräknats draga en kostnad av omkring 4,925,000 kronor, vid nästkommande budgetårs ingång kunde beräknas vara tillgängligt ett belopp av omkring 3,325,000 kronor. Kommissionen har vid denna beräkning förutsatt, att verksamheten komme att fortgå efter i stort sett oförändrade grunder, samt anført, att under denna förutsättning huvudparten av de statliga nödhjälpsarbetena syntes komma att förläggas till de allmänna skogarna. I den mån dessa icke beredde arbetstillfällen i tillräcklig omfattning, torde enligt kommissionen flottledsarbeten i Norrland, allmänna vägarbeten eller andra lämpliga arbeten böra tillgripas, varjämte bidrag till s. k. statskommunala arbeten fortfarande borde komma att utgå. Till utgångspunkt för kalkylerna hade därjämte tagits vissa antaganden rörande antalet i statliga, respektive statskommunala nödhjälpsarbeten anställda arbetare, vilka antaganden stödde sig på att kommunerna, som i första hand hade att bispringa de arbetslösa, måste antagas komma att själva månatligen omhändertaga ett betydande antal av dessa. Enligt vad jag inhämtat har kommissionen vidare utgått från en kostnad per månad och nödhjälpsarbetare av 165 kronor; för innevarande budgetår hade räknats med 175 kronor.

I sin den 15 februari 1927 dagteknade promemoria har kommissionen sedermera meddelat, att under tiden november 1926—januari 1927 några större avvikelser från de gjorda beräkningarna rörande kostnaderna för kommissionens verksamhet under innevarande budgetår icke förekommit. För

<sup>1)</sup> Här ingå odlingsbidrag i Norrbottens län.

återstoden av löpande budgetår (februari—juni 1927) syntes beräkningarna även komma att i stort sett hålla streck, även om det med hänsyn till den nuvarande situationen på arbetsmarknaden kunde tänkas, att antalet anställda nödhjälpsarbetare möjligen bleve något större under vintermånaderna än som tidigare antagits, särskilt vad beträffade antalet i statskommunala nödhjälpsarbeten sysselsatta. Förändringarna syntes dock icke bliva av den betydelse, att de påkallade någon omjustering av kostnadskalkylen för innevarande budgetår.

I fråga om *erforderliga medel för budgetåret 1927—1928* har kommissionen — utöver vad kommissionen härutinnan anfört i sin skrivelse den 24 november 1926 och av mig i det föregående i huvudsak återgivits — i nämnda skrivelse och i sin promemoria av den 15 februari 1927 ytterligare framhållit följande.

Det mötte alltjämt svårighet att grunda förslag i ämnet på annat än vaga sannolikhetsberäkningar. Behovet av en medelsreserv berodde bland annat därpå att beräkningen av kostnaderna vore grundad på att de bidrag, som inflöte från kommissionens uppdragsgivare för nödhjälpsarbetens utförande, komme att bliva oförändrade. Någon garanti härför finnes emellertid icke, varför en viss säkerhetsmarginal syntes vara behöfvig.

Så länge den industriella produktionen icke visade tendenser till en mera påtaglig expansion, varigenom de båda senaste årens ökade arbetskraftsöverskott och de säsongarbetslösas lediga armar kunde tagas i anspråk, syntes man knappast kunna räkna med något egentligt omslag i arbetsmarknadens gestaltning under den närmaste framtiden. Någon sådan förändring i det allmänna läget, som motiverade en sänkning av det av kommissionen i skrivelsen den 24 november 1926 föreslagna beloppet av 5,000,000 kronor, hade enligt kommissionens i nämnda promemoria uttalade uppfattning icke heller inträffat sedan dess. Däremot syntes det icke uteslutet, att staten under det kommande budgetåret nödgades träda in hjälpande i något större utsträckning än tillförne, därest icke arbetsmarknadens läge komme att undergå en avsevärd förbättring på de områden, där tecken till en ljusning för närvarande icke vore direkt skönjbara. Kommunernas bärkraft måste nämligen i många fall antagas bliva ytterligare försvagad till följd av den långvariga arbetslöshetens tryck.

Under åberopande av vad sålunda anförts har arbetslöshetskommissionen i sin promemoria hemställt om utverkande av innevarande års riksdag av ett belopp å 5,000,000 kronor till bestridande av statens kostnader för arbetslöshetens bekämpande under budgetåret 1927—1928.

Den av statens arbetslöshetskommission lämnade utredningen torde till fullo ådagalägga behovet av statliga åtgärder till arbetslöshetens bekämpande under nästkommande budgetår. Arbetslöshetens omfattning, såvitt densamma kan bedömas med ledning av antalet hos arbetslöshetskommissionen anmälda hjälpsökande, synes snarast vara i stigande.

I fjolårets proposition i motsvarande fråga anförde min företrädare i ämbetet, att han hade för avsikt att föreslå tillkallande av sakkunniga för ny utredning av frågan om arbetslöshetsförsäkring. Den sålunda avsedda utredningen, som påbörjades under våren 1926, kan, såsom jag antydde vid

Departements-  
chefen.

behandlingen av årets statsverksproposition, icke väntas avslutad å sådan tid, att förslag i ämnet kan föreläggas innevarande års riksdag. Vid sådant förhållande böra uppenbarligen de statliga åtgärderna i anledning av arbetslösheten under nästa budgetår fortgå i huvudsakligen samma former som under de senaste åren.

Med denna utgångspunkt för anslagsberäkningen har arbetslöshetskommissionen ansett, att den behållning av omkring 3,325,000 kronor å hittills beviljade anslag, som kommissionen väntar skola stå till förfogande den 1 juli 1927, med säkerhet icke bliver tillräcklig för hjälpverksamhetens uppehållande under instundande budgetår. Utöver nämnda belopp har kommissionen ansett ett belopp av omkring 3,075,000 kronor komma att åtgå, därest denna verksamhet skall under sagda budgetår bedrivas i ungefärligen samma omfattning som för närvarande. Med hänsyn till det ovissa läget på arbetsmarknaden, behovet av ett rörelsekapital för kommissionens verksamhet samt av en reserv till mötande av oförutsedda utgifter har kommissionen emellertid förordnat, att det nya anslaget bestämmes till 5,000,000 kronor. Såsom omnämnts i statsverkspropositionen har kommissionens expert från arbetsgivarsidan i ett särskilt, vid kommissionens skrivelse den 24 november 1926 fogat yttrande förklarat sig anse det erforderliga beloppet av statsmedel för budgetåret 1927—1928 uppgå till 3,000,000 kronor. Till stöd för denna uppfattning har huvudsakligen anförts, att — med accepterande av kommissionens beräkningar rörande hjälpverksamhetens *omfattning* — kostnaden per månad och nödhjälpsarbetare av kommissionen beräknats onödigt högt.

Vid behandlingen av anslagen under femte huvudtiteln i årets statsverksproposition erinrade jag, att å nionde huvudtiteln medel torde komma att beredas för vissa arbetsföretag — nyodlingar och avdikningsföretag m. m. — genom vilka arbetstillfällen skulle komma att i något vidgad omfattning beredas för arbetslösa. Förslag i de sålunda åsyftade ämnena hava numera framlagts för riksdagen. Genom proposition den 18 februari 1927, nr 156, har nämligen Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för budgetåret 1927—1928 till understödande av vissa torrlägningsföretag, vilka avse höjande av alstringsförmågan hos mark med hänsyn till dess utnyttjande för skogsbörd, anvisa ett extra reservationsanslag av 200,000 kronor, och genom proposition samma dag, nr 157, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra reservationsanslag av 400,000 kronor för utlämnande under sistnämnda år av statsbidrag till nyodling och betesförbättring å ofullständiga jordbruk. Sistnämnda statsbidrag äro avsedda att åstadkomma förbättring och ändamålsenlig utveckling av sådana ofullständiga jordbruk, som på grund av ringa areal åker eller kultiverad betesmark icke giva brukaren erforderlig utkomst av jordbruket. I statsrådsprotokollet angående denna proposition har anförts, att då de minsta jordbruken merendels icke skänkte tillräcklig utkomst åt brukarens familj, extra arbetsförtjänster oftast måste sökas utanför hemmet. Därvid komme småbrukarna att trängas med övriga arbets sökande, och särskilt under ogynnsamma kon-

junkturen för industrien och skogsbruket uppstode sålunda konkurrens om arbetstillfällena. I syfte att något minska olägenheterna härav hava under åren 1922 och 1926 statsbidrag utan återbetalningsskyldighet anvisats ur arbetslöshetsanslaget för att inom Norrbottens län befrämja odlingsverksamhet å sådana smärre jordbruk, där innehavaren sålunda på grund av rådande arbetslöshet vore i behov av vidgad odling.

I enlighet med vad jag anförde till statsverkspropositionen finnes visserligen utsikt, att därest nu berörda anslag å nionde huvudtiteln komma att beviljas, arbetstillfällena därigenom skulle komma att i något vidgad omfattning beredas för arbetslösa. Det oaktat synes det mig emellertid, att anslaget till bekämpande av arbetslösheten för nästkommande budgetår bör beräknas till det av arbetslöshetskommissionen föreslagna beloppet. Såsom förut erinrats, vill det nämligen förefalla, som om arbetslösheten vore i stigande, och det kan icke betraktas såsom uteslutet, att denna utveckling kommer att fortsätta under nästkommande budgetår. En utvidgning av statens hjälpverksamhet utöver dess nuvarande omfattning skulle därigenom kunna bli nödvändig. En viss reserv för oförutsedda händelser synes därför oundgängligen erforderlig. Att beräkna kostnaden per månad och nödhjulsarbetare till lägre belopp än det, varifrån kommissionen utgått vid sina kalkyler, finner jag icke tillrädligt. Jag förordar alltså, att det nya anslaget bestämmes till 5,000,000 kronor.

För användningen av anslaget torde böra gälla de för närvarande för motsvarande anslag fastställda grunderna, tillämpade på sätt 1926 års riksdag angivit i sin skrivelse den 5 juni 1926, nr 344. Anslaget lärer liksom förut böra äskas som extra reservationsanslag.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till bekämpande av arbetslösheten, i huvudsaklig överensstämmelse med av mig angivna grunder, under femte huvudtiteln för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra reservationsanslag av ..... kronor 5,000,000.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

*C. Ullman.*